शिरसि जायते जन कर्त्तरि—ड । ४केशे पु० मेदिनिः ।

कञ्जक पुंस्त्री कजि-सौत्रधातुः ण्वुल् । (मयना) पक्षिभेदे शब्दच० । स्त्रियां जातित्वात् ङीष् ।

कञ्जज पु० कञ्जात् विष्णुनाभिपद्मात् जायते जन—ड । हिरगर्भे चतुर्मुखे ब्रह्मणि शब्दरत्ना० । यथा च ब्रह्मणो विष्णुनाभिजातकमलादुद्भवस्तथा वर्णितं भाग० ३,३,१९,अ० "सोऽन्तःशरीरेऽर्पितभूतसूक्ष्मः कालात्मिकां शक्तिमुदीरयाणः । उवास तस्मिन् सलिले पदे स्वे यथानलो दारुनिरुद्धवीर्य्यः । चतुर्युगानाञ्च सहस्रमप्सु स्वपन् स्वयोदीरितया स्वशक्त्या । कालाख्ययासादित कर्मतन्त्रो लोकानपीतान् ददृशे स्वदेहे । तस्यार्थसूक्ष्माभिनिविष्टदृष्टेरन्तर्गतोऽर्थो रजसा तनीयान् । गुणेन कालानुगतेन विद्धः सृष्टुस्तदाभिद्यत नाभिदेशात् । स पद्मकोषः सहसोदतिष्ठत् कालेन कर्मप्रतिबोधितेन । स्वरोचिषा तत् सलिलं विशालं विद्योतयन्नर्क इवात्मयोनिः । तल्लोकपद्मं स उ एव विष्णुः प्रावीविशत् सर्व्वगुणावभासम् । तस्मिन् स्वयं वेदमयो विधाता स्वयम्भुवं यं प्रवदन्ति सोऽभूत् । तस्यां सचाम्भोरुहकर्णिकायामवस्थितो लोकमपश्यमानः । परिक्रमन् व्योम्नि विवृत्तनेत्रश्चत्वारि लेभेऽनुदिशं मुखानि । तस्मात् युगान्तश्वसनावघूर्णजलोर्मिचक्रात् सलिलाद्विरूढम् । अपाश्रितः कञ्जमु लोकतत्त्वं नात्मानमद्धाविददादिदेवः" ।

कञ्जन पु० कं सुखं जनयति जन—णिच्—अण् । १कन्दर्पे त्रिका० (मयना) २पक्षिभेदे शब्दच० ।

कञ्जनाभ पु० कञ्जं पद्मं नाभावस्य संज्ञायाम् अच् समा० । विष्णौ । "व्यज्येदं स्वेन रूपेण कञ्जनाभस्तिरोदधे" भाग० ३,९,४४ ।

कञ्जर पु० कजि—अरन् कं जलं जृणाति वा जृ-अच् वा । १सूर्य्ये २अर्कवृक्षे ३हस्तिनि ४चतुर्मुखे ५उदरे च उणा०

कञ्जल पु० कजि-कलच् । (मयना) पक्षिभेदे शब्दचन्द्रिका । स्त्रियां जातित्वात् ङीष् ।

कञ्जार पु० कजि आरन् कं जलं जारयति वा जृ—णिच् अण् । १सूर्य्ये २अर्कवृक्षे ३चतुर्मुखे ४गजे ५उदरे ६मुनिभेदे च मेदि० ।

कञ्जिका स्त्री कजि—ण्वुल् टाप् अ (वामनहाटी) । ब्रह्मयष्टिकायाम् शब्दर० । [चकाट । प्रनिकटति न णत्वम् ।

कट गतौ भ्वादि० पर० सक० सेट् । कटति अकटीत् अकाटीत्

कट गतौ भ्वादि० इदित् पर० सक० सेट् । कण्टति अकण्टीत् । चकण्ट कण्टकः । प्रनिकण्टति न णत्वम् ।

कट गतौ भ्वादि० पर० सक० सेट् । कटति अकटीत् अकाटीत् चकाट ईदित् तेन नेट् कट्टः । प्रनिकटति न णत्वम् ।

कट वृतौ वर्षणे च भ्वादि० पर० सक० सेट् । कटति एदित् अकटीत् चकाट । कटः कटुः प्र+प्रकाशे अक० प्रकटित प्रकटः । णिच्—प्र+प्रकाशने सक० । घटादि० प्रकटयति प्रकटितः प्रकटयन् । युच् प्रकटना । नामधातुरित्यन्ये

कट पु० कट—कर्म्मणि घ कर्त्तरि अच् वा । १हस्तिगण्डे मदवर्षणात् तथात्वम् "यद्दन्तिनः कटकटाहतटं मिमङ्क्षी" माघः "कण्डूयमानेन कटं कदाचित् वन्यद्विपेनोन्मथिता त्वगस्य" "कटप्रभेदेन करीव पार्थिवः" २गण्डमात्रे स्वेदवर्षणात् तथात्वम् "तुल्यगन्धिषु मत्तेभकटेषु फलरेणवः" रघुः । नलाख्ये ३तृणभेदे अमरः । येन (मादुर दड़मा) प्रभृतिद्रव्यं विरच्यते तस्य च गृहादेरावरणसाधनत्वेन कटत्वम् ४तन्निर्मिते आसनभेदे च अमर "गोऽश्वोयानप्रसादस्रस्तरेषु कटेषु" मनुः । "वर्षासु क्लिन्नकटवत्तिष्ठन्नेवावसीदति" भा० स० १९घ३अ० । "ददार करजैरूरामेरकां कटकृद्यथा" भा० १,३१८,३ । ५कुमूले (मराइ) भरतः तस्य तृणादिरज्जुभिरावृतत्वात्तथात्वम् ६आवरणकारके त्रि० उरस्कटः । ७अतिशये उत्कटे । ८शरे ९समये आचारे मेदि० । १०उशीरादितृणमात्रे धर० कटाग्निः ११शवे प्रेते कटपूतनः १२शवरथे (शवहरणार्थरथे) १३ओषधिभेदे १४श्मशाने हेमच० । कटप्रूः १५तष्टकाष्ठे (तक्ता) शब्दरत्ना० । १६क्रियाकारकमात्रे त्रि० हेमच० । १७द्यूतक्रीड़ासाधनद्रव्यभेदे च । "त्रेताहृतसर्वस्वः पावरपतनाच्च शोषितशरीरः । नर्द्दितदर्शितमार्गः कटेन विनिपातितो यामि" मृच्छक० उत्तरपदस्थे कटशब्दे परे पूर्वपदस्योदात्तता । दाक्षिकटः सि० कौ० १८श्रोणौ पुंस्त्री मेदि० स्त्रीत्वे गौरा० ङीष् । ङीषन्तः १९कटुक्याम् वैद्यकम् । [कटुक्याम् अमरः

कटंवरा स्त्री कटं वृणोति कट+वृ—खच् मुम् च् । (कट्की)

कटक अस्त्री कट-कृञादि० वुन् अर्द्धर्चादि । १हस्तभूषणे वलये, "कटककुण्डलादिवत्" सा० द० । २पर्वतमध्यभागे "प्रफुल्लवृक्षैः कटकैरिव खैः" कुमा० । "मार्गैषिणी सा कटकान्तरेषु" रघुः । "सद्रत्नचित्रकटकासु वृहन्नितम्बाः" माघः । ३चक्रे च अमरः । ४हस्तिदन्तमण्डले । ५सामुद्रलवणे ६राजधान्याञ्च" मेदि० । ७नगर्य्याम् शब्दरत्ना ८सेनासङ्घे हेमच० "स च दिग्विजयक्रमेणागत्य चन्द्रभागातीरे समावेशितकटको वर्त्तते "अगाच्च कटकं सर्वम्" हितो० ९पर्वतसमभूभागे सानौ विश्वः "जलाकीर्णेषु देशेषु